
Selekcijsko tekmovanje s področja zgodovine za učenke in učence 8. in 9. razreda osnovne šole

NAVODILA ZA VREDNOTENJE – DRŽAVNA STOPNJA TEKMOVANJA, 5. 3. 2026

Splošna navodila za vrednotenje

- Če je pravilnemu odgovoru dodano nekaj, kar ni pravilno (tudi zapis v oklepaju), se odgovor vrednoti kot nepravilen.
- Ne priznajo se zapisi, ki imajo zaradi pravopisnih napak spremenjen pomen.
- Pri nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom se točke ne prizna, če je izbran več kot en odgovor.
- Kot sprejemljivi odgovori se priznajo tudi odgovori, ki jih je Državna tekmovalna komisija zapisala v *poševnem tisku* ali v oklepaju.
- Upoštevajo se tudi drugi strokovno utemeljeni odgovori.

1. naloga (5 točk)

- a) Prvo vojno je sprožila prepoved Benečanov Maksimiljanu I., da bi šel preko beneškega ozemlja na kronanje v Rim. (1 točka)
- b) Piran, Izola in Koper. *Tekmovalec obkroži vsa tri omenjena mesta za eno točko.* (1 točka)
- c) Trst. (1 točka)
- č) Ti prebivalci/Beneški Slovenci so stražili državno mejo, gradili in vzdrževali mejne obrambne naprave. (1 točka)
- d) B (1 točka)

2. naloga (5 točk)

- a) V Ljubljani je bilo na voljo imenitno blago iz različnih delov Evrope, kar lahko sklepamo iz ponudbe veletrgovca Jožefa Teneffla (raznovrstno krojno blago iz cele Evrope, raznolika oblačila, klobuki, rokavice, nogavice, čipke, sponke in zaponke ...).

(Knjigarnar Janez Krstnik Mayr je že leta 1678 ponujal 2500 naslovov knjig iz cele Evrope)./Vključena je bila v evropske kulturne in znanstvene tokove: dobila je Academio

Operosorum Labacensium, v mestu je delovalo in živelo več umetnikov iz tujine, arhitektura se je po potresu spreminjala v skladu z baročnimi vplivi itd. (1 točka)

b) Zjutraj so si umili obraz in zobe ter počesali lase./S suho toaleta. (1 točka)

c) Ugotavljal je, da so ljudje dolgo živeli (umrli v poznem življenjskem obdobju), med prebivalstvom pa ni zaznaval posebnih bolezenskih znakov. (1 točka)

č) Neugoden je bil del Ljubljane, ki je bil naslonjen na grajski hrib, ker ni bil osončen in so bile hiše vlažne. *Neugoden je bil tudi del Ljubljane na meji z močvirjem, kjer je bilo tudi zelo vlažno, tam pa so živeli najrevnejši prebivalci.* (1 točka)

Za eno točko zadostuje ena od utemeljenih navedb.

d) A (1 točka)

3. naloga (5 točk)

a) Podčrtano je: »... da bodo Sveto pismo v svojem jeziku lahko hitreje brali in razumeli.« (1 točka)

b) Primož Trubar (in Sebastijan Krelj). (1 točka)

c) (Višja) Stanovska šola. (1 točka)

č) Slovenski jezik je postal deveti evropski jezik s svojo slovnico. (1 točka)

d) To pomeni, da gre za slovnico slovenskega/kranjskega knjižnega jezika, ki je zapisana z latinskimi črkami/v latinici. (1 točka)

4. naloga (5 točk)

a) Protireformacija./Rekatolizacija. (1 točka)

b) C (1 točka)

c) Tiste, ki se niso hoteli spreobrniti, so izgnali/so se odselili. (1 točka)

č) Jezuiti in kapucini. (1 točka)

d) Število natisnjenih knjig v Ljubljani se ni povečevalo, ker zaradi izгона protestantskega tiskarja Janža Mandelca ni bilo več tiskarne. (1 točka)

5. naloga (5 točk)

a) C (1 točka)

b) Seminar je bil (nekakšen) dijaški dom za brezplačno bivanje revnih dijakov (kasneje so v njem bivali tudi sinovi plemičev in meščanov, ki so za bivanje plačevali stalen znesek). (1 točka)

c) Ker so ljubljanski jezuiti ugotovili, da znanje, ki so ga otroci pridobili v obstoječih ljubljanskih osnovnih šolah, ni bilo zadovoljivo. (1 točka)

č) Zaradi možnosti brezplačnega študija in kakovostnega študijskega programa. (1 točka)

d) Ker niso imeli privilegija, ki bi kolegij povzdignil v univerzo. (1 točka)

6. naloga (5 točk)

a) Leta 1650 je postal ravnatelj/prefekt jezuitske gimnazije v Ljubljani in pričel s pisanjem oz. dokumentiranjem njenega delovanja, povzel pa je tudi pomembnejše dogodke preteklih let delovanja v delu Dnevnik šolske prefektore./Kot ravnatelj jezuitske gimnazije je pričel s pisanjem gimnazijske kronike. (1 točka)

b) Ker so mu očetovi podatki in raziskave (zanimanje) služile kot vir za njegove kasnejše (genealoške in zgodovinske) raziskave. (1 točka)

c) Stara in nova Kranjska/Carniolia antiqua et nova. (1 točka)

č) Ker je pridigal tako v nemščini kot v slovenščini./Na podlagi osebnega poznanstva. (1 točka)

d) Ker je večino/glavnino svojih del napisal v latinščini. (1 točka)

7. naloga (5 točk)

a) V mestu so obstajale enklave, npr. svobodne hiše, cerkve, gradovi, ki niso bile v pristojnosti mestnih oblasti/nad njimi mesto ni imelo oblasti oz. so pripadale drugim zemljiškim gospodvom. (1 točka)

b) Trg Črnomelj je pozno dobil mestne pravice in s tem mestne značilnosti. (1 točka)

c) A (1 točka)

č) Mestni statut. (1 točka)

d) Posamezno gospostvo je imelo podložnike pomešane z drugimi podložniki; podložniki/kmetje ene vasi so bili lahko podaniki različnih gospodov. (1 točka)

8. naloga (5 točk)

a) To je bila tlaka, pri kateri so bili podložniki gospodu na voljo vse leto po šest dni na teden. (1 točka).

b) Koruza je bila oproščena desetine/ni bila obdavčena. (1 točka)

c) Za tovorništvo/prevozništvo/furmanstvo. (1 točka)

č.1) V tem obdobju so si sledila daljša obdobja slabšega vremena. (1 točka)

č.2) Zaradi slabšega vremena pridelek na poljih pogosto ni mogel dozoreti kar je povzročalo lakoto (in bolezni, posledično se je povečala smrtnost). (1 točka)

9. naloga (5 točk)

Zaporedje je 2, 3, 2, 3, 1.

Vsak pravilen odgovor 1 točka.

10. naloga (5 točk)

Zaporedje je NE, DA, DA, DA, NE.

Vsak pravilen odgovor 1 točka.